

Zihin kuramı üzerine çocuklarda yapılan araştırmaların bibliyometrik analizi

Bibliometric analysis of research on theory of mind in children

Osman Tayyar Çelik¹, Davut Açar²

Makale Geçmişi

Geliş : 2 Şubat 2024

Düzeltilme : 22 Kasım 2024

Kabul : 24 Aralık 2024

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Article History

Received : 2 February 2024

Revised : 22 November 2024

Accepted : 24 December 2024

Article Type

Research Article

Öz: Zihin kuramı kavramı, araştırmacılar tarafından farklı disiplinler ve gelişim alanları temelinde önemini koruyarak ilgi odağı olmaya devam etmektedir. Bu kavram çocukların, günlük yaşamlarında başkalarının düşüncelerini, duygularını, arzularını, vb. yorumlamasını da içermektedir. Bu bağlamda çalışmada 1985'ten 2022'ye kadar zihin kuramı ve çocuk üzerine yapılan Web of Science veri tabanındaki araştırmalar bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Sonuçlar elde edilen dokümanların yıllık bilimsel üretiminin farklı disiplinler ile ilişkilendirilerek artış gösterdiğini, çalışmaların genel olarak İngilizce yazıldığını, yayınların çoğunlukla ABD'de yapıldığı ve ABD'deki araştırmacıların ilgili konuda diğer ülkelerdeki araştırmacıları da beslediği, en çok yayın yapan dergilerin çoğunlukla özel eğitim, eğitim veya çocuk gelişimi alanlarından olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zihin kuramı, çocuk ve zihin kuramı, çocuk, bibliyometrik analiz

Abstract: The concept of theory of mind continues to be the focus of attention by researchers by maintaining its importance on the basis of different disciplines and development areas.. This concept includes children's interpretation of the thoughts, feelings, desires, etc. of others in their daily lives. In this context, the researches in the Web of Science database on theory of mind and children from 1985 to 2022 were examined by bibliometric analysis method. It was seen that the annual scientific production of the documents obtained increased by associating them with different disciplines, that the studies were generally written in English, that the publications were mostly made in the USA and that the researchers in the USA fed the researchers in other countries on the relevant subject, and that the journals with the most publications were mostly from the fields of special education, education or child development.

Keywords: Theory of mind, child and theory of mind, child, bibliometric analysis.

DOI: 10.24130/eccdjecs.1967202482556

Başlıca Yazar: Davut AÇAR

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi, otayyar.celik@inonu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3951-7261>

² Hakkari Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Çocuk Gelişimi, davudacarr@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4877-9036>

SUMMARY

Introduction

The term theory of mind is a concept introduced to the literature by Premack and Woodruff (1978) while investigating the cognition of primates. Although the theory of mind has different definitions, in general; It can be said that children have the ability to represent the individual moods of others, namely their perceptions, feelings, thoughts, intentions and desires or convictions (Leslie, 1987). Two researchers, Wimmer and Perner (1983), pioneered research into how children and other people may have other beliefs. These two researchers used the “unexpected transference” method and the stories they created for this method in their research (cited in Dönmez, 2009).

It can be said that there has been an increase in both national and international research on bibliometric analysis in recent years. The databases of these studies include (Chen et al., 2011; Kale and Desmukh, 2017, Şeref and Karagöz, 2019), subject areas (Çetin and Çaylan, 2015; Ho and Ho, 2015), scientific journals, congress and symposium papers. It is seen that there are different studies examining master’s and doctoral theses in January 2017 (Akkaşoğlu et al., 2019; Duran and Çelikkaya, 2019; Milfont et al., 2019; Nurettin and Türkmen, 2018).

When we look at the literature, it is seen that theory of mind is not only handled in relation to the minds of children and others, but is examined in a wider perspective with different disciplines and examples (Kaysılı, 2014; Kirtıl, 2016; Şahin, 2019; Tekin and Girli, 2011; Yalçın et al., 2020; Yılmaz, 2019). In this context, the aim of the study is to make a bibliometric analysis of child and theory of mind in line with the data obtained from the Web of Science (WoS) database, which is one of the most important indicators of scientific production. WoS is a Clarivate Analytics-based database (Testa, 2016; cited by Şahin, 2021).

Method

In this research, bibliometric analysis was used to examine children’s scientific production and theory of mind and the social, intellectual and conceptual structure of the research. constructs it in a transparent and objective way through statistical measurements (Aria and Cuccurullo, 2017). Within the scope of the study, a total of 5927 documents were reached as a result of searches made by the researchers with the keywords “Child” or “Children” or “Kid” or “Kids” or “Baby” or “Babies” and “Theory of Mind” “in WoS” on 16.06.2022 . The documents obtained were examined by the researchers and 990 documents that were not suitable for the purpose of this research were not included in the study analysis. Afterwards, bibliometric analyzes were made with 4937 documents.

Results

In the light of the data collected between 1985-2022, it was seen that the first 2 studies were carried out in 1985 and then the studies increased in general. Apparently, there are researchers. “Wellman, H.M.”, “Peterson, C.C.” and “Hughes, C.”. When the findings are examined, the three most cited authors are; Wellman, H.M. (3198), Baron-Cohen, S. (2203) and Frith, U. (2185). It was determined that the most

preferred journals by the researchers were Journal of Autism And Developmental Disorders, Frontiers In Psychology, Journal of Experimental Child Psychology, Child Development, Cognitive Development.

When the inter-author collaboration network is examined, the authors in focus are “Wellman, H.M.”, “Peterson, C.C.”, “Happe, F.”, “Sodian, B.” looks. and “Marchetti, A.”. It can be said that cooperation on a country basis is mostly realized between the USA, Canada, Italy and Australia. Apart from this, when the word dynamics used in studies is examined, it is seen that there is a clustering around the words “social cognition”, “executive function”, “false belief”, “autism”, “asperger syndrome”, “emotion recognition” and “empathy”.

Conclusion and Discussion

As a result of the analysis of 4937 documents obtained from the Web Of Science (WoS) database between 1985-2022; It can be said that 2 studies were carried out in 1985, no studies were carried out in 1987 and 1988, but in the following years, the number of studies increased by keeping a diary on the subject. It has been observed that the journals preferred by the researchers on the subject are generally in the themes of child development, psychology, behavioral development and special education. Since the countries where researchers focus on “Theory of Mind” studies are the USA, UK, Australia, Italy and Germany in general, it is not surprising that these countries are the most collaborating countries on the subject.

It can also be said that the researchers in these countries feed the researchers in other countries. In the research, it was observed that the clustering in the co-authorship network was shaped around “Peterson C.C.”, “Sodian, B.”, “Happe, F.”, “Wellman H.M.”, “Marchetti, A.” and “Hughes C.” In this case, it can be said that these researchers generally feed other authors on the subject. In addition, when the word analysis image made in the light of the information obtained from WoS is examined, it is seen that the most frequently used words related to the subject are “social cognition”, “autism spectrum disorder” and “autism”, cognitive development”, “language”, “asperger”s syndrome”, “empathy”, “development” and “false belief”.

GİRİŞ

Çocukların hem kendilerinin hem de diğerlerinin zihinlerini araştırmaya dair incelemeler, Piaget' in 1930'lar da çocukların düşünce sistemlerini irdelemeye ön adım atması ile başlamıştır. Piaget'e göre bu araştırmaları çocukların rüya vb. soyut olan zihinsel olaylara verdikleri cevapları yorumlayarak ya da çocukların davranışlarını gözlemleyerek, onların zihinsel olayları ele alma biçimlerini yani ne şekilde anladıklarını araştırarak anlaşılabilir (Miller, 2001). Süreç içerisinde Piaget ile başlayan çocukların düşünce sistemlerini anlama çabası, zihin kuramı kavramının literatüre girmesi ile farklı boyuta evrilmiştir.

Zihin kuramı terimi, Premack ve Woodruff (1978) tarafından primatların bilişini araştırırken literatüre kazandırılmış bir kavramdır. Zihin kuramının farklı tanımlamaları mevcut olmakla birlikte, genel olarak; çocukların başkalarının bireysel olarak var olan, zihinsel durumlarını yani algılarını, duygularını, düşüncelerini, niyet ve arzularını veya kanılarını temsil edebilme yetenekleri olduğu söylenebilir (Leslie, 1987). Wellman ve Johnson (1980), zihin kuramına ilişkin yaklaşımlarında, çocukların zihinsel durumlar ile fiziksel durumların aynı olmadığını anlamaya başladıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında çocukların fiziksel ve zihinsel durumların arasındaki farkı anlayabilmeleri için bilmek, sanmak vb. gibi bireylerin zihinsel durumlarını ifade eden sözcükleri kişilerin zihinsel durumlarına uygun olacak biçimde kullanmaları da gerekir (Wellman ve Johnson, 1980).

Çocukların, diğer insanların da başka kanılara sahip olabileceği ile ilgili çalışmaların öncülüğünü Wimmer ve Perner adında iki araştırmacı yapmıştır. Bu iki araştırmacı yaptıkları araştırmalarda 'umulmayan aktarım' yöntemi ve bu yöntem için oluşturdukları hikayeleri kullanmışlardır (1983; akt: Dönmez, 2009). Çocuklar şahsi kanılarını başka bireylere de atfetme eğilimi gösterirler, burada önemli olan nokta çocukların kendi kanıları ile diğerlerinin kanıları arasındaki farkı anlayabilmelerinde yatmaktadır.

Zihin kuramı ile ilgili yapılan çoğu çalışma, özellikle sosyal boyutta zihin kuramının çocuklar için taşıdığı önemi ortaya çıkarmıştır. Çünkü zihin kuramı sayesinde bireyler, kendi dışındaki diğerlerinin de inanç, arzu, istek, kanı, niyetleri vb. olabileceği yönündeki çıkarımını güçlendirerek, onların davranışlarını önceden tahmin (öngörebilme) becerisini gösterebilecektir (Stone, 2000). Zihin kuramının gelişimi için bireyin; görünüş ve gerçeği ayırt etme, temsili farklılıkları tanıma, temsilin değişiminin farkında olma, temsili nesne ve temsili aktiviteleri ayırabilme gibi bazı temel becerilerin kazanılmış olması gerekmektedir (Astington ve Jenkins, 1995).

Zihin kuramı becerisini kazanmış olan çocuklar, bireylerin fiziksel dünya ile örtüşmeyen farklı kanılar içerisinde olabileceklerini hatta bireylerin var olan kanılarının kendi bireysel kanılarından farklı olabileceklerini de bilirler (Wellman, Cross ve Watson, 2001). Çocukların bu farklı becerileri kazanmaları zihinsel temsil ile gerçeklik arasındaki ayrımı anlamlandırmaları gerekir ki bu da genelde yanlış kanı atıfları ile değerlendirilir (Karakelle ve Ertuğrul, 2011). Bu konuda çocuklarda zihin kuramının değerlendirilmesinin sadece yanlış kanıya bağlı olduğu söylenemez. Bunun dışında çocuklara farklı görev ve durumları içeren farklı testler de uygulanmaktadır. Bu testlere bakıldığında; yanlış kanı atıf testleri, metafor, ironiyi kavrama ve faux pas (sosyal gaf ya da uygunsuz davranışın fark edilmesi) kavrama görevlerini de içeren testlerdir (Taş, 2017).

Zihin kuramı için birçok araştırmacı, çocukların hem kendilerinin hem de başka bireylerin kanıları ve zihinsel işleyişi üzerinden çeşitli kuramlar geliştirmişlerdir. Özellikle 1995 yılından sonra yapılan çalışmalarda sık olarak simülasyon kuramı, modül kavramı, kuram kuramı daha çok yer almaktadır (Kızıldereli, 2002). Ayrıca zihin kuramının ölçülmesi ile ilgili araştırmalara bakıldığında ise, genelde bu konuda çocuklarda bilişsel gelişim söz konusu olduğundan, gelişim psikologları ve eğitim kökenli araştırmacıların farklı konular ile birlikte ele aldıkları söylenebilir. Bu konuların; öğrenme kararları, bilme hissi, zihin kuramı ve üst bellek, matematik, motivasyon, üstbilişsel bilgi, öz düzenleme, öz-düzenleme stratejileri, öğrenme stratejileri, çalışma belleği, bellek yönetimi, problem çözme ve eleştirel düşünme gibi üstbilişsel ve bilişsel süreçlerle ilişkili olduğu söylenebilir (Veenman, Hout-Wolters ve Afflerbach, 2006; Schraw ve Moshman, 1995; Zimmerman, 2002).

Bibliyometrik analiz ile ilgili son yıllarda gerek ulusal gerekse uluslararası araştırmalarda artışların olduğu söylenebilir. Bu çalışmaların veri tabanlarındaki etkinliği (Chen vd., 2011; Kale, Desmukh ve Khiste, 2017; Şeref ve Karagöz, 2019), konu alanlarını (Çetin ve Çaylan, 2015; Ho ve Ho, 2015), bilimsel dergileri, kongre, sempozyum bildirilerini (Milfont vd., 2019), yüksek lisans veya doktora tezlerini (Nurettin ve Türkmen, 2018; Akkaşoğlu vd., 2019; Duran ve Çelikkaya, 2019) inceleyen farklı çalışmalar olduğu görülmektedir. Ayrıca sosyal bilimlerde pandemilerin sosyal ve ekonomik etkilerine odaklanan bibliyometrik analizler (Nasir vd., 2020), sağlık bilimlerinde bibliyometrik analizlerin performansı (Li vd., 2023), ve sağlık yönetimiyle ilgili mevcut literatürü değerlendiren analizler (Sahin, 2023) gibi çeşitli araştırmalar literatürde önemli bir yer tutmaktadır.

Erken çocukluk döneminden itibaren çocuklarda başlayan zihinsel gelişim, başta sosyal gelişim olmak üzere diğer gelişim alanları ile etkileşim halinde ilerlemektedir (Dönmez, 2009). Çocukların erken yaşlarda gelişen sosyalleşmelerinin temelinde karşıdakileri anlama/anlayabilme yetisi bulunmaktadır. Zihinsel olarak benmerkezci yapılarından çıkmaya başlayan çocukların başkalarının düşüncelerinin de kendilerinin düşünceleri ile aynı ya da farklı olabileceğini anlamaya başlamaları

(Fravell, 1999), zihinsel yeteneklerinin gelişmeye başladığını gösteren işaretlerdendir. Çocukların bu yetkinliklere ulaşması literatürde ‘zihin kuramı’ başlığı altında bilimsel araştırmaların odağı olmuştur (Dönmez, 2009). Alan yazın incelendiğinde, çocukların gerek tipik gelişim gerekse atipik gelişim seyrinde farklı disiplinler başlığı altında ele alınan zihin kuramının önemi yadsınamaz durumdadır. Bu bakımdan, yapılan literatür taraması sonucunda çocuklarda zihin kuramının bibliyometrik analizinin yeterince ele alınmadığı görülmekte, bu çalışmanın zihin kuramının eğitim, sosyal etkileşim, bilişsel gelişim ve okuma becerileri gibi alanlardaki rolünü vurgulaması ve literatürdeki bu eksikliği gidermesi beklenmektedir. Ayrıca bu çalışma, zihin kuramının çocukların sosyal ve bilişsel becerilerinin gelişimine olan etkilerini daha kapsamlı bir şekilde ele alma amacını taşımaktadır.

Literatüre bakıldığında zihin kuramının sadece çocukların kendilerinin ve diğerlerinin zihinleri ile ilişkin olarak ele alınmaktan öte, daha geniş perspektifte farklı disiplinler ve örneklemelerle incelendiği görülebilmektedir (Şahin, 2021; Tekin & Girli, 2011; Kaysılı, 2014; Kırtıl, 2016; Yılmaz, Karaş ve Tan, 2019; Eşsizoglu vd., 2017; Yalçın vd., 2020; Sarı & Altun, 2018). Bu bağlamda çalışmanın amacı çocuk ve zihin kuramının, bilimsel üretimin en önemli göstergelerinden olan Web of Science (WoS) veri tabanından alınan veriler doğrultusunda bibliyometrik analizini yapmaktır. Bu kapsamda çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap bulmak amaçlanmıştır.

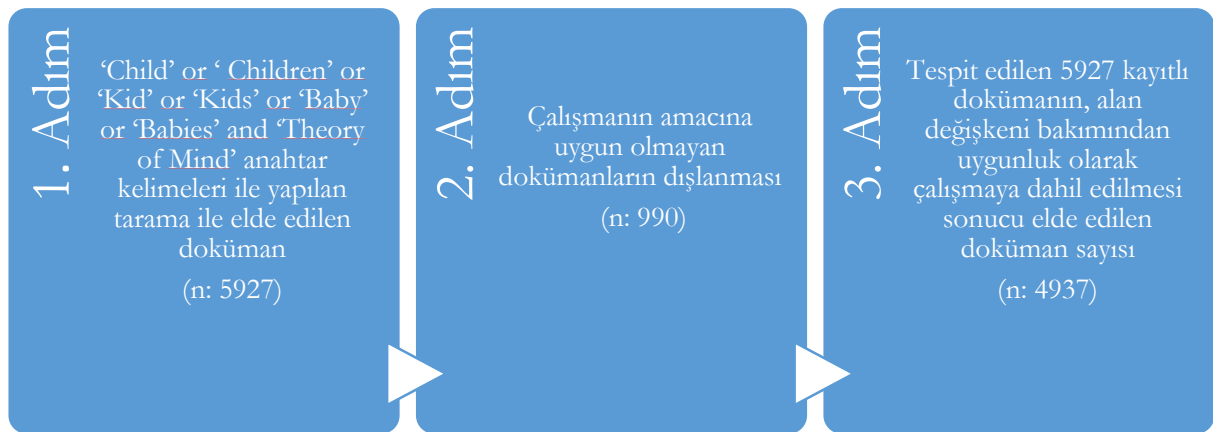
- 1- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili yayınların yıllara göre bilimsel üretim durumu nedir?
- 2- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili en çok yayını olan yazarlar kimlerdir?
- 3- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili olarak en etkili yazarlar kimlerdir?
- 4- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili yayınların dergilere göre dağılımı ve ilgili konunun dergilere göre atıf dağılımının betimsel analizi nedir?
- 5- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili araştırmacıların iş birliği ağının betimsel analizi nedir?
- 6- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili ülkelerin iş birliği ağının betimsel analizi nedir?
- 7- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili global bazda en çok atıf alan yayınlar hangileridir?
- 8- Çocuk ve zihin kuramı ile ilgili çalışmaların kelime dinamikleri ne durumdadır?

YÖNTEM

Bu araştırmada, çocuk ve zihin kuramı ile ilgili bilimsel üretimi, araştırmalardaki sosyal, entelektüel ve kavramsal yapıyı incelemek amacıyla bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, bir alandaki yeni bilgileri, kavramsal gelişmeleri, bilgi birikimini ve işbirliği yapısını istatistiksel ölçümler aracılığıyla şeffaf ve nesnel bir şekilde ortaya koyan bir tekniktir (Aria ve Cuccurullo, 2017). Bu kapsamda WoS veri tabanı bibliyometrik analiz için zengin bir veri kaynağı sağlamaktadır. WoS veri tabanı belirli konulardaki yayınlar, işbirliği, yayınların etki düzeyi konusunda veri sağladığından bibliyometrik analizlere imkan sağlamaktadır (De-Bakker vd., 2005).

Verilerin Toplanması

Web of Science (WoS), dünyanın en eski ve en yaygın kullanılan araştırma yayınları ve atıflar veri tabanıdır. İlk olarak 1964 yılında Eugene Garfield tarafından başlatılan Science Citation Index'e dayanan WoS, bugün yaklaşık 34.000 dergiyi kapsayan seçici, dengeli ve kapsamlı bir içerik sunmaktadır. Araştırmacılara günlük arama ve keşiften bibliyometrik analizlere kadar geniş bir kullanım yelpazesi sunar (Birkle vd., 2020). Bu bağlamda 16.06.2022 tarihinde verilerin toplanmasına ilişkin süreç Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Verilerin Toplama Süreci

Şekil 1' de görüldüğü üzere, araştırmacılar tarafından 16.06.2022 tarihinde WoS' ta 'Child' or 'Children' or 'Kid' or 'Kids' or 'Baby' or 'Babies' and 'Theory of Mind' anahtar kelimeleri ile yapılan taramalar sonucunda toplamda 5927 dokümana ulaşılmıştır. Elde edilen dokümanlar araştırmacılar tarafından incelenmiş ve yapılan bu araştırmanın amacına uygun olmayan 990 doküman çalışma analizine dahil edilmemiştir. Sonrasında tespit edilen 4937 doküman ile bibliyometrik analizler yürütülmüştür.

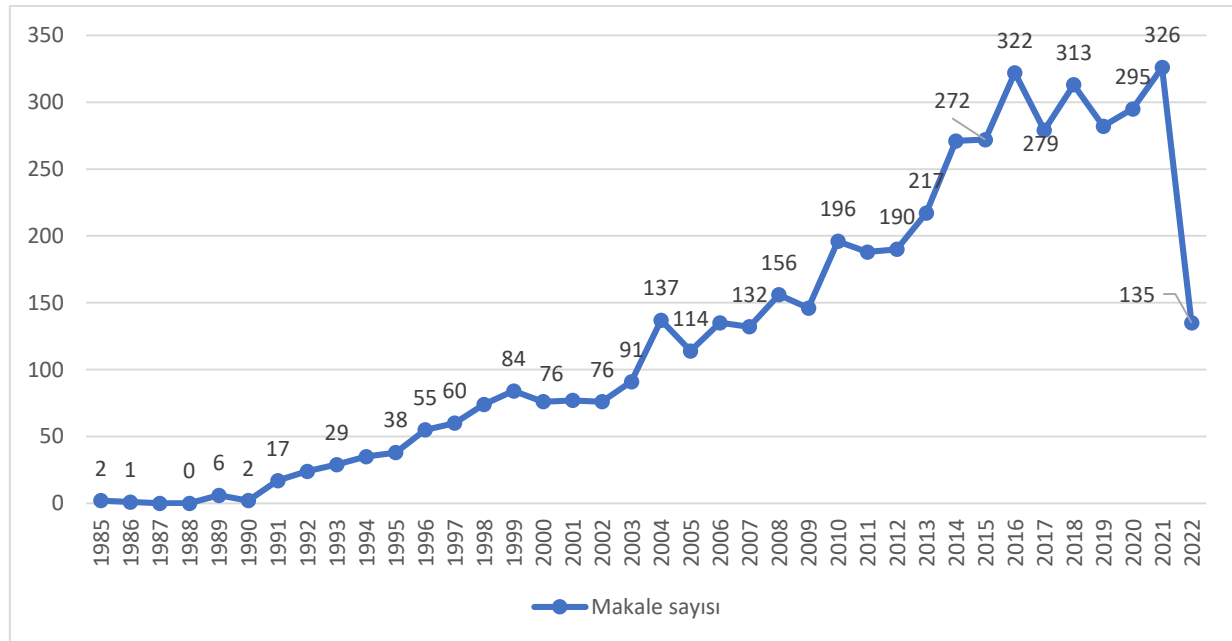
Verilerin Analizi

Verilerin analizinde bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz istatistiksel yöntemlerin kitap ve bilimsel olan iletişim araçlarına uygulanmasını sağlamaktadır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik analiz yöntemi ile bilimsel yayınların nicel analizleri ortaya konulabilir ve bilim alanındaki değişimler, bağlantılar, gelişimler analiz edilebilir (Zupic ve Cater, 2015). Ayrıca bibliyometrik analizin herhangi bir alana özgü var olan eğilimleri betimlemek amacı ile farklı disiplinlerde kullanımı artmaktadır (Bornmann ve Mutz, 2015). Zupic ve Cater (2015) e göre bibliyometrik analizle yüzlerce, binlerce verilerin derinlemesine araştırılması mümkün

olabilmektedir. Analiz öncesinde WoS veri tabanından araştırmaya dahil edilen tüm çalışmalar düz metin dosyası olarak indirilmiştir. Sonraki aşamada R programına bibliyometrik R paketi yüklenerek biblioshiny uygulamasında düz metin dosyası açılarak analizler yapılmıştır. Ayrıca veri analizinde WoS tarafından kullanıma sunulan VOSviewer (VOS) programı da kullanılmıştır. Bu programın değişkenleri detaylandırabilmesi ve anlaşılır kılabilmesi (Artsın, 2020) sebebiyle ilgili konudaki yazar iş birliği ve ülke iş birliği ağları, ilgili konudaki kelime dinamikleri göstergeleri bu program aracılığıyla analiz edilmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada 1985 -2022 yılları arasında WoS veri tabanında ‘children and theory of mind’ anahtar kelimeleri yapılan arama sonucu WoS’ ta bulunan araştırmalar, çalışmanın amacına uygun olacak biçimde sınırlandırmış, 4937 çalışmaya ait veriler araştırma soruları doğrultusunda analiz edilerek aşağıda sunulmuştur. Araştırmanın ilk sorusu zihin kuramı ve çocuk konulu araştırmaların yıllara göre bilimsel üretim durumuyla ilgiliydi. Bu kapsamda zihin kuramı ve çocuk konulu araştırmaların yıllara göre dağılımı Şekil 2’de verilmiştir.

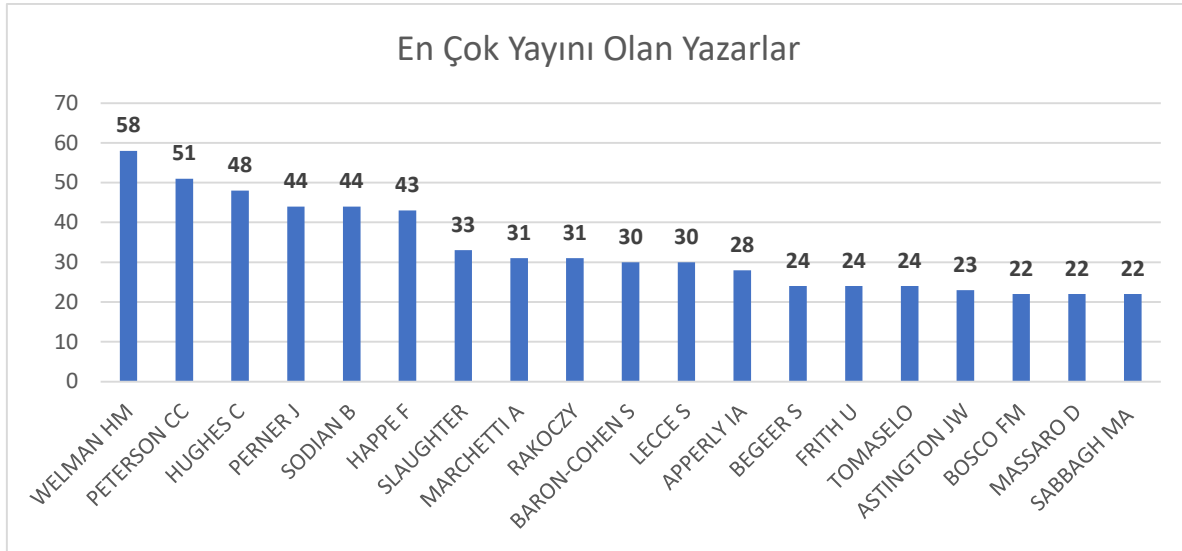

Şekil 2. 1985-2022 yılları arasında zihin kuramı ve çocuk konulu araştırmaların dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü üzere 1985-2022 yılları arasında zihin kuramı ve çocuk konulu 4937 çalışma yapılmıştır. Veriler incelendiğinde 1985 yılına ait 2 çalışmanın olduğu, 1987 ve 1988 yıllarında konuyla ilgili çalışma yapılmadığı göze çarpmaktadır. Özellikle yayın sayısındaki artış oranının en yüksek 1991 yılında olmuş, bundan sonraki yıllarda zaman zaman düşüşler olsa da genel olarak

yayın sayısındaki artış devam etmiştir. Sonuç olarak zihin kuramı ve çocuk konusundaki üretkenlik ve konuya olan ilginin her geçen yıl artarak devam ettiği söylenebilir.

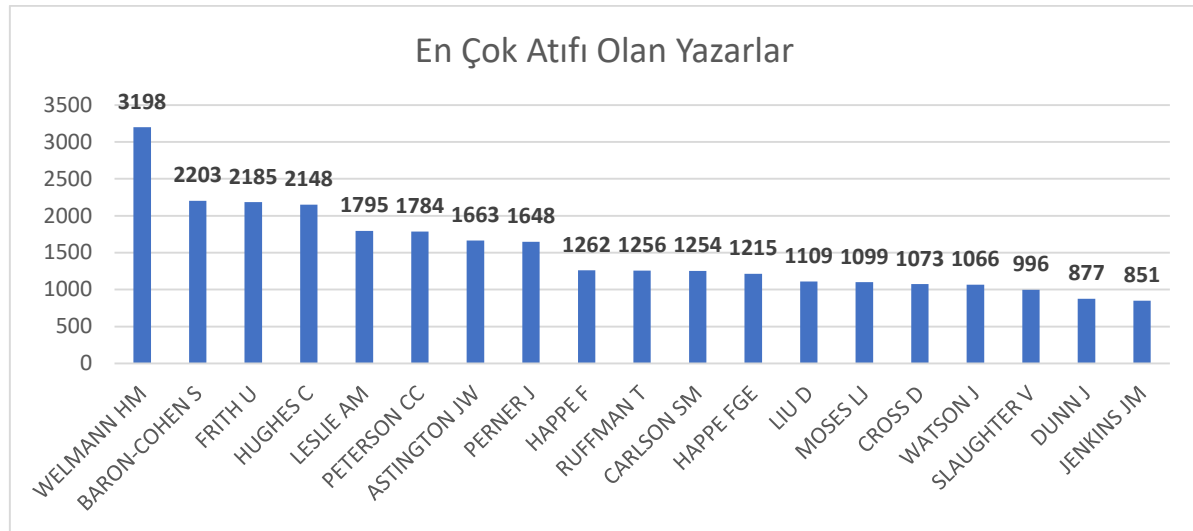
Araştırmanın diğer bir alt sorusu kapsamında zihin kuramı ve çocuk konusunda en çok yayını bulunan araştırmacılara ilişkin bilgiler Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. En çok yayını olan yirmi yazar

Yukarıda Şekil 3'te görüldüğü gibi zihin kuramı ve çocuk konusunda en çok yayını olan ilk üç yazarın sırasıyla; 58 çalışma ile birinci sırada olan 'Wellman, H.M.', 51 çalışma ile ikinci sırada olan 'Peterson, C.C.' ve 48 çalışma ile üçüncü sırada yer alan 'Hughes, C.' olduğu görülmektedir. 'Wellman H. M.' ve 'Peterson C. C.' ABD'de sırasıyla Michigan Üniversitesi ve Northern Illinois Üniversitesinde çalışırken 'Hughes, C.' İngiltere'de Cambridge Üniversitesinde çalışmaktadır.

Araştırmanın diğer bir alt sorusu kapsamında zihin kuramı ve çocuk konusunda yapmış olduğu çalışmalarda en çok atıf alan yazarlara Şekil 4'te yer verilmiştir.

Şekil 4. En çok atıf yapılan yazarlar

Şekil 4' te zihin kuramı ve çocuk konusunda en çok lokal atıf olan araştırmacıya yer verilmiştir.

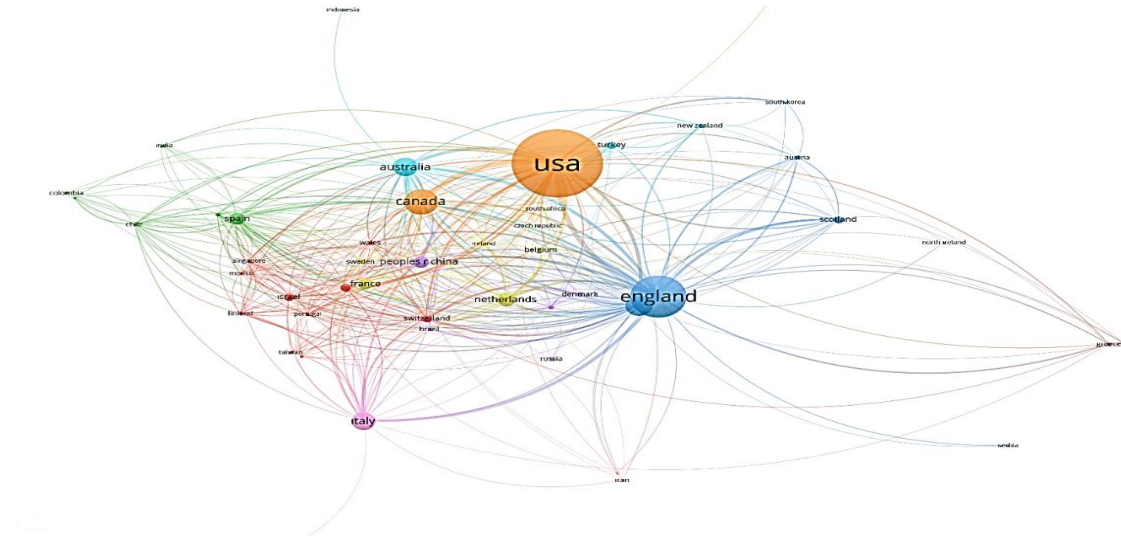
İlgili konuda en çok atıf olan il üç yazar sırasıyla; Wellman, H.M.(3198), Baron-Cohen, S. (2203) ve Frith, U. (2185)'dir. Wellman aynı zamanda zihin ve çocuk kuramı üzerine en çok çalışması bulunan araştırmacıydı. Wellman'ın çalışmaları daha çok zihin kuramının kavramsallaştırılması üzerineyken Baron-Cohen ve Frith'in çalışmaları otizm ve farklı bozukluklar üzerinedir.

Araştırmanın diğer bir alt sorusu kapsamında zihin kuramı ve çocuk konusunda yapılan çalışmaların en çok hangi dergilerde yayınlandığına ve ilgili konuda dergilerin en çok aldıkları atıf sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaların Kaynaklara Göre Dağılımı – Kaynakların Aldıkları Atıf Sayısı

Dergi Adı	Çalışma Sayısı	Dergi Adı	Atıf Sayısı
Journal Of Autism and Developmental Disorders	206	Child Development	19079
Frontiers In Psychology	174	Developmental Psychology	8805
Journal Of Experimental Child Psychology	155	Journal Of Autism and Developmental Disorders	8565
Child Development	151	Cognition	8334
Cognitive Development	140	Journal Of Child Psychology And Psychiatry	6873

Tablo 1'de zihin kuramı ve çocuk konusunda en çok yayın yapan dergiler ve bu konuda en çok atıf alan ilk beş dergi sıralamasına yer verilmiştir. İlgili konuda en çok yayına yer veren veya yazarlar tarafından en çok tercih edilen dergilerin sırası ile Journal of Autism And Developmental Disorders, Frontiers In Psychology, Journal of Experimental Child Psychology, Child Development, Cognitive Development olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra ilgili konuda çalışma yapan araştırmacıların en çok atıfta bulundukları dergi sıralamasına bakıldığında ise; Child Development,

Şekil 6. Ülkelere ilişkin işbirliği ağı

Şekil 6’da ilgili konuda yapılan çalışmaların ülke temelinde iş birliğine ait VOSviewer görselleştirmesine yer verilmiştir. Şekil 5 incelendiğinde işbirliğinin en çok yapıldığı ülkeler sırası ile ABD, Kanada, İtalya, Avustralya’dır. Ayrıca ilgili konudaki iş birliğine bakıldığında kümelenmenin daha çok ABD, İngiltere, Kanada, İtalya, Fransa, Çin Hak Cumhuriyeti, Avustralya etrafında olduğu söylenebilir.

Araştırmanın diğer bir alt sorusu kapsamında zihin kuramı ve çocuk konusunda en çok atıf alan ilk beş çalışmaya Tablo 2’de yer verilmiştir.

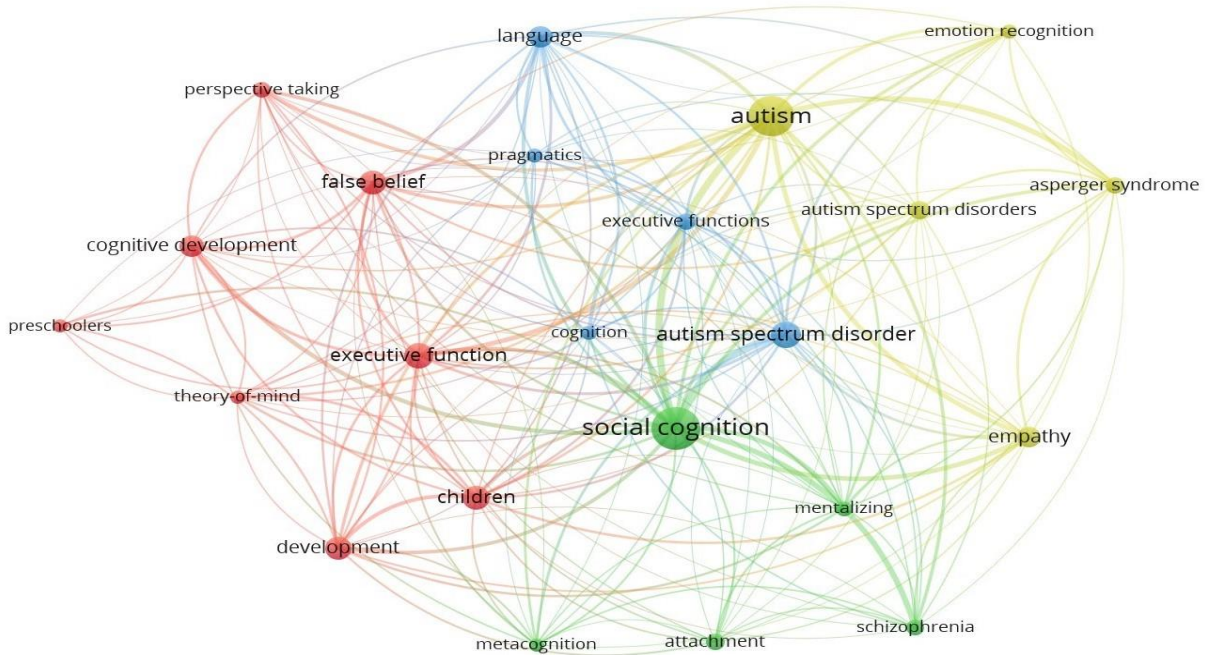
Tablo 2. En Çok Atıf Alan Yayınlar

Çalışmaların Künyesi	Atıf Sayısı	Yayınlandığı Dergi	Yayın Türü
Baron-Cohen, S., Leslie, A. M., & Frith, U. (1985). Does the autistic child have a “theory of mind”? <i>Cognition</i> , 21(1), 37-46.	4032	Cognition	Deneysel çalışma
Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., Hill, J., Raste, Y., & Plumb, I. (2001). The “Reading the Mind in the Eyes” Test revised version: a study with normal adults, and adults with Asperger syndrome or high-functioning autism. <i>The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines</i> , 42(2), 241-251.	3340	<u>The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines</u>	Ölçek geliştirme
Wellman, H. M., Cross, D., & Watson, J. (2001). Meta-analysis of theory-of-mind development: The truth about false belief. <i>Child development</i> , 72(3), 655-684.	2341	Child Development	Meta-analiz
Tomasello, M., Carpenter, M., Call, J., Behne, T., & Moll, H. (2005). Understanding and sharing intentions: The origins of cultural cognition. <i>Behavioral and brain sciences</i> , 28(5), 675-691.	2223	Behavioral And Brain Sciences	Teorik inceleme ve derleme
Kutas, M., & Federmeier, K. D. (2011). Thirty years and counting: Finding meaning in the N400 component of the event related brain potential (ERP). <i>Annual review of psychology</i> , 62, 621.	2172	Annual Review of Psychology	Derleme

Tablo 2 incelendiğinde, yoğunluklu atıf yapılan çalışmaların dilinin İngilizce olduğunu ve genel olarak çalışmaların konuya ilişkin yapılan ilk çalışmalardan olduğu söylenebilir. Ayrıca bu

çalışmaların yayınlandığı dergilerin odağının çocuk gelişimi, psikoloji, bilişsel gelişim olduğu söylenebilir.

Araştırmanın diğer bir alt sorusu kapsamında zihin kuramı ve çocuk konulu araştırmalardaki kelime dinamiklerine ilişkin dağılım Şekil 7’ de sunulmuştur.

Şekil 7. En sık kullanılan kelimelere ilişkin görselleştirilmiş ağ

Şekil 7’de görüldüğü üzere zihin kuramı ve çocuk konulu araştırmalardaki anahtar kelimelerin 4 temel alanda kümelendiği görülmektedir. Yeşil bölgede anahtar kelimeler “sosyal biliş” etrafında toplanmıştır. Bu alanda sosyal biliş, meta biliş, bağlılık kelimeleri bir arada görülmektedir. Kırmızı bölgede anahtar sözcükler “yürütücü fonksiyon” ve “yanlış inanç” sözcükleri etrafında toplanmıştır. Sarı bölgede anahtar sözcükler “otizm” etrafında toplanmıştır. Bu alanda birlikte kullanılan ve öne çıkan anahtar sözcükler “asperger sendromu”, “duygu tanıma” ve “empati” sözcükleridir. Son olarak mavi bölgede “dil” ve “otizm spektrum bozukluğu” sözcükleri öne çıkmaktadır. Bu anahtar kelimelere “pragmatik”, “dil” ve “yürütücü fonksiyon” sözcükleri eşlik etmektedir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışma 1985 -2022 yılları arasında Web Of Science (WoS) veri tabanında ‘children and theory of mind’ anahtar kelimesi sonucu yapılan ve WoS’ ta bulunan toplam 33.630 dokümanın çalışmanın amacına uygun olacak biçimde sınırlandırmalara gidilerek el edilen 4937 dokümana ait olan bibliyometrik analizini içermektedir. Çalışma ilgili yıllar arasında çocuk ve zihin kuramı çalışmalarının, yıllık bilimsel üretimine, yıllara göre atıf sayılarına, en çok yayını olan yazarlara, en çok atıf sayısı olan yazarlara, ilgili çalışmaların kaynaklara göre dağılımına, ilgili çalışmaları yayınlayan

kaynaklardan yapılan alıntı sayısına, yazar işbirliği ağına, ülke işbirliği ağına, ilgili konuda en çok atıf alan yayınlara ve toplamda incelenen dokümanlarda kullanılan kelimelerin analizine odaklanmıştır.

Araştırma bulguları, zihin kuramı çalışmalarının yıllar içinde artarak hem teorik hem de uygulamalı araştırmalarda önemli bir yer edindiğini ortaya koymaktadır. Zihin kuramı, çocukların başkalarının zihinsel durumlarını anlamaları ve bu bilgiyi sosyal etkileşimlerde kullanmaları açısından temel bir beceri olarak kabul edilmektedir. Literatürde, bu yeteneğin bilişsel gelişim (Atkinson vd., 2017; Guajardo ve Cartwright, 2016) ve sosyal uyum (Slaughter vd., 2015) için kritik bir rol oynadığı vurgulanmaktadır. Özellikle yanlış inanç görevlerinin, çocukların zihinsel durumları kavrama becerilerini değerlendirmede sıkça kullanıldığı belirtilmiştir (Wellman vd., 2001).

Zihin kuramı ile ilgili yayınların büyük bir kısmının ABD, İngiltere ve Almanya gibi ülkelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Uluslararası işbirliklerinin güçlü olduğu bu ülkelerdeki akademik altyapılar, bilimsel üretimin niteliğini artırmaktadır. ABD ve İngiltere'deki araştırmacılar tarafından yapılan çalışmaların zihin kuramı literatüründe belirleyici olduğu, daha önceki çalışmalarda da vurgulanmıştır (Slaughter, 2015; Devine ve Hughes, 2013). Akademik kaynaklara erişimin bu tür araştırmalar üzerindeki etkisi, otizm ve özel eğitim gibi uygulamalı alanlardaki çalışmalarda daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Hutchins vd., 2012; Nilsson ve Jensen de López, 2016).

Kelime analizi sonuçları, zihin kuramı araştırmalarında “social cognition”, “false belief”, ve “autism spectrum disorder” gibi terimlerin öne çıktığını göstermektedir. Bu terimlerin sık kullanımı, zihin kuramı çalışmalarının yalnızca bilişsel gelişimle değil, aynı zamanda dil gelişimi (Guajardo ve Cartwright, 2016; Slaughter, 2015) ve sosyal etkileşim (Devine vd., 2022) ile güçlü bağlarını ortaya koymaktadır. Dil becerilerinin, çocukların zihinsel durumları anlamalarını kolaylaştırdığı ve sosyal gelişim süreçlerine katkı sağladığı belirtilmektedir (Ebert, 2019). Ayrıca otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarla yapılan çalışmalarda, zihin kuramının sosyal ve duygusal gelişime olan etkisi dikkat çekmektedir (Nilsson ve Jensen de López, 2016).

Çalışmanın bulguları, zihin kuramı ile ilgili yayınların çoğunun “Child Development”, “Developmental Psychology”, “Journal of Autism and Developmental Disorders” gibi prestijli dergilerde yayımlandığını göstermektedir. Bu dergiler çocuk gelişimi, özel eğitim ve bilişsel bilimler konularında en etkili yayın organları arasında yer almaktadır. Özellikle “Journal of Autism and Developmental Disorders”, otizm ve zihin kuramı çalışmalarında öncü bir rol üstlenmiştir. Literatürde bu dergilerin alana yön verici etkileri sıkça vurgulanmaktadır (Hutchins vd., 2012; Apperly, 2012).

Yazarlar arasındaki işbirliği analizinde, “Wellman”, “Peterson”, “Happe” ve “Hughes” gibi isimlerin zihin kuramı alanında önemli bir merkez oluşturduğu görülmektedir. Bu araştırmacıların, literatüre önemli katkılar sağladığı ve diğer yazarları beslediği ifade edilmektedir. Araştırmacılar arasındaki bu tür ağların, bilimsel ilerlemeyi hızlandırdığı ve araştırma kalitesini artırdığı daha önce yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir (Slaughter vd., 2015).

Zihin kuramı araştırmaları, çeşitli disiplinlerde uygulama alanı bulmaktadır. Erken çocukluk eğitimi (Atkinson vd., 2017; Guajardo ve Cartwright, 2016), otizm ve özel eğitim (Hutchins vd., 2012; Nilsson ve Jensen de López, 2016), sosyal gelişim (Slaughter vd., 2015), ve bilişsel bilimler (Apperly, 2012) gibi alanlarda bu çalışmaların katkıları oldukça belirgindir. Erken yaşta yapılan zihin kuramı eğitimlerinin, çocukların akademik ve sosyal becerilerini geliştirdiği görülmektedir (Guajardo ve Cartwright, 2016). Literatürdeki bu bulgular araştırmacılara, zihin kuramı araştırmalarının disiplinler arası yaklaşımlarla daha fazla desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Öneriler

Anahtar kelimeler veri tabanlarında çalışmalara ulaşmada kilit rol oynayan etmenlerden biridir. Bu bağlamda bu çalışmada farklı disiplinlerde ve alanlarda ele alınmaya başlayan ve güncelliğini her an koruyan zihin kuramı ele alınmıştır. İlk başta anahtar kelime olarak WoS’ ta ‘theory of mind and children’ olarak girilmiş ve toplamda 5927 çalışmaya ulaşılmıştır. Daha sonra çalışmanın amacı doğrultusunda verilerde kısıtlamaya gidilmiş ve toplamda bibliyometrik analize 4937 dokümana indirgenmiştir. Yapılacak başka çalışmalar, farklı anahtar kelimeler ve farklı sınırlandırmalar eşliğinde bibliyometrik analize tabi tutularak betimsel analizler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaşoğlu, S., Akyol, C., Ulama, Ş., & Zengin, B. (2019). Tarım turizmine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(2), 1193-1218.
- Apperly, I. (2012). What is “theory of mind”? Concepts, cognitive processes, and individual differences. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*, 65, 825–839. <https://doi.org/10.1080/17470218.2012.676055>
- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of informetrics*, 11(4), 959-975.
- Artsın, M. (2020). Bir Metin Madenciliği Uygulaması: Vosviewer. *Eskişehir Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi B-Teorik Bilimler*, 8(2), 344-354.

- Astington, JW ve Jenkins, JM (1995). Zihin gelişimi ve sosyal anlayış teorisi. *Biliş ve Duygu*, 9 (2-3), 151-165.
- Atkinson, L., Slade, L., Powell, D., & Levy, J. (2017). Theory of mind in emerging reading comprehension: A longitudinal study of early indirect and direct effects. *Journal of Experimental Child Psychology*, 164, 225–238. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2017.04.007>
- Baron-Cohen, S. I., Leslie, A. M., & Frith, U. (1985). Do children with autism have a “theory of mind”. *Cognition*, 21(1), 37-46.
- Baron-Cohen, S., & Wheelwright, S. (2004). The Empathy Quotient: An Investigation of Adults with Asperger Syndrome or High Functioning Autism, and Normal Sex Differences. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 34(2), 163–175. doi:10.1023/b:jadd.0000022607.1983300.
- Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., Hill, J., Raste, Y., & Plumb, I. (2001). The “Reading the Mind in the Eyes” Test Revised Version: A Study with Normal Adults, and Adults with Asperger Syndrome or High-functioning Autism. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 42(2), 241–251. doi:10.1111/1469-7610.00715
- Birkle, C., Pendlebury, D., Schnell, J., & Adams, J. (2020). Web of Science as a data source for research on scientific and scholarly activity. *Quantitative Science Studies*, 1, 363-376. https://doi.org/10.1162/qss_a_00018.
- Bornmann, L. ve Mutz, R. (2015). Growth rates of modern science: A bibliometric analysis based on the number of publications and cited references. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 66(11), 2215-2222. doi:10.1002/asi.23329.
- Chen, Y. C., Yeh, H. Y., Wu, J. C., Haschler, I., Chen, T. J. & Wetter, T. (2011). Taiwan’s National Health Insurance Research Database: administrative health care database as study object in bibliometrics. *Scientometrics*, 86(2), 365-380.
- Çetin, Ç. K. & Çaylan, D. Ö. (2015). Stratejik yönetim yazınının entelektüel yapısında değişim: 2001-2013 yılları arası bibliyometrik bir değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(1), 101-120.
- De Bakker, F. G., Groenewegen, P., & Den Hond, F. (2005). A bibliometric analysis of 30 years of research and theory on corporate social responsibility and corporate social performance. *Business & Society*, 44(3), 283-317.
- Devine, R. T., & Hughes, C. (2013). Silent films and strange stories: Theory of mind, gender, and social experiences in middle childhood. *Child Development*, 84(3), 989–1003. <https://doi.org/10.1111/cdev.12017>
- Devine, RT ve Apperly, IA (2022). İstekli ve yetenekli? Orta çocukluk ve erken ergenlikte zihin kuramı, sosyal motivasyon ve sosyal yeterlilik. *Gelişim Bilimi*, 25 (1), e13137.
- Dönmez, B. (2009). *Çocuklarda zihin kuramına göre" birinci aşama kanı atfı" ile" ikili kim" lik" anlayışlarının gelişiminin karşılaştırmalı incelenmesi* (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- Duran, G. & Çelikkaya, S. (2019). Türkiye'de Lojistik Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *G.Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 3 (3), 152-167. <https://dergipark.org.tr/en/pub/iiibfud/issue/51574/618329> adresinden erişildi.
- Ebert, S. (2019). Theory of mind, language, and reading: Developmental relations from early childhood to early adolescence. *Journal of Experimental Child Psychology*, 191, 104739. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2019.104739>
- Flavell, J. H. (1999). Development of intuitions about the controllability of different mental states. *Cognitive Development*, 4, 133-146.
- Guajardo, N. R., & Cartwright, K. (2016). The contribution of theory of mind, counterfactual reasoning, and executive function to pre-readers' language comprehension and later reading awareness and comprehension in elementary school. *Journal of Experimental Child Psychology*, 144, 27-45. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2015.11.004>
- Ho, H. C. & Ho, Y. S. (2015). Publications in dance field in Arts & Humanities Citation Index: A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 105(2), 1031-1040.
- Hutchins, T. L., Prelock, P., & Bonazinga, L. A. (2012). Psychometric evaluation of the Theory of Mind Inventory (ToMI). *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 42, 327-341. <https://doi.org/10.1007/s10803-011-1244-7>
- Kale, M. S., Desmukh, P. R., & Khiste, G. P. (2017). Bibliometric analysis of a scientific journal. *Library Philosophy and Practice*, 1532.
- Karakelle, S., & Ertuğrul, Z. (2012). Zihin kuramı ile çalışma belleği, Dil Becerisi ve Yönetici İslervler Arasındaki Bağlantılar Küçük (36-48 ay) ve Büyük (53-72 ay) Çocuklarda Fark Gösterebilir mi?. *Türk Psikoloji Dergisi*, 27 (70), 1.
- Kaysılı, B. K. (2014). Zihin kuramı ve dil arasındaki ilişki: Bir derleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 15(02), 81-94.
- Kırtıl, İ. Y. (2016). *Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklarda Zihin Kuramı Becerileri* (Doctoral dissertation, Bursa Uludağ University (Turkey)).
- Kızıldeli, B. (2002). *Zihin Kuramına göre İkinci Aşama Yanlış Kanı Atfı'nın Anlamanın Gelişimi İle Bazı Bilişsel Beceriler Arasındaki İlişkinin Araştırılması* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kutas, M., & Federmeier, K. D. (2011). Thirty Years and Counting: Finding Meaning in the N400 Component of the Event-Related Brain Potential (ERP). *Annual Review of Psychology*, 62(1), 621-647. doi:10.1146/annurev.psych.093008.131123
- Leslie, A. M. (1987). Pretense and representation: The origins of "theory of mind.". *Psychological review*, 94(4), 412.
- Li, J., Deacon, C., & Keezer, M. (2023). The performance of bibliometric analyses in the health sciences. *Current Medical Research and Opinion*, 1(11), 1-11. <https://doi.org/10.1080/03007995.2023.2281503>

- Milfont, T. L., Amirbagheri, K., Hermanns, E. & Merigó, J. M. (2019). Celebrating Half a Century of Environment and Behavior: A Bibliometric Review. *Environment and Behavior*, 51(5), 469-501.
- Miller, P.H.: 2001 *Gelişim Psikolojisi Kuramları*, Haz. Bekir Onur, 86 Çev. Zeynep Gültekin Ankara: İmge Kitabevi.
- Nasir, A., Shaukat, K., Hameed, I., Luo, S., Alam, T. M., & Iqbal, F. (2020). A bibliometric analysis of corona pandemic in social sciences: A review of influential aspects and conceptual structure. *IEEE Access*, 8, 133377–133402. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.3008733>
- Nurettin, A., & Türkmen, B. M. (2018). Yöresel yiyecekleri konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 2(1), 22-38.
- Perner, J. (1991). *Understanding the representational mind*. The MIT Press.
- Nilsson, K. K., & Jensen de López, K. (2016). Theory of mind in children with specific language impairment: A systematic review and meta-analysis. *Child Development*, 87(1), 143–153. <https://doi.org/10.1111/cdev.12462>
- Premack, D., & Woodruff, G. (1978). Does the chimpanzee have a theory of mind?. *Behavioral and Brain Sciences*, 1(04), 515-526.
- Pritchard, P. C. H., 1969. *Studies of the Systematics and Reproductive Cycles of the Genus Lepidochelys*. Ph.D. Thesis, University of Florida, Gainesville, FL.
- Sahin, G. G. (2023). Exploring current issues in health management: A bibliometric analysis. *International Journal of Health Management and Tourism*. <https://doi.org/10.31201/ijhmt.1322974>
- Sarı, B., & Altun, D. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının hikâye anlama ile zihin kuramı becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 945-960.
- Schraw, G., & Moshman, D. (1995). Metacognitive theories. *Educational Psychology Review*, 7(4), 351–371. <https://doi.org/10.1007/BF02212307>
- Slaughter, V., Imuta, K., Peterson, C., & Henry, J. (2015). Meta-analysis of theory of mind and peer popularity in preschool and early school years. *Child Development*, 86(4), 1159–1174. <https://doi.org/10.1111/cdev.12372>
- Şahin, T. (2021). Web of Science Veri Tabanında Spor Yöneticiliği Alanında Son On Yılda Bilimsel Üretimin Bibliyometrik Analizi, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23 (1).
- Şeref, İ., & Karagöz, B. (2019). Türkçe eğitimi akademik alanına ilişkin bir değerlendirme: Web of Science veri tabanına dayalı bibliyometrik inceleme. *Journal of Language Education and Research*, 5(2), 213-231.
- Taş, I. (2017). *Çocuklar İçin Felsefe Eğitimi Programı'nın 48-72 aylık çocukların zihin kuramı ve yaratıcılıklarına etkisi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Tekin, D., & Girli, A. (2011). Williams Sendromu ve zihin kuramı arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 67-75.
- Testa, J. (2016). The Web of Science journal selection process. <http://wokinfo.com/essays/journalselectionprocess/>.
- Tomasello, M., Carpenter, M., Call, J., Behne, T., & Moll, H. (2005). Understanding and sharing intentions: The origins of cultural cognition. *Behavioral and Brain Sciences*, 28(05). doi:10.1017/s0140525x05000129
- Veenman, M. V. J., Hout-Wolters, B. H. A. M., & Afflerbach, P. (2006). Metacognition and learning: Conceptual and methodological considerations. *Metacognition and Learning*, 1(1), 3-14. <https://doi.org/10.1007/s11409-006-6893-0>
- Wellman, H. M., Cross, D., & Watson, J. (2001). Meta-Analysis of Theory-of-Mind Development: The Truth about False Belief. *Child Development*, 72(3), 655-684. doi:10.1111/1467-8624.00304
- Wellman, HM., Johnson, M.C.N.: 1980 Children's Developing Understanding of Mental Verbs: Remember, Know, and Guess, *Child Development*, 51, 1095-1102.
- Yalçın, F., Ceyhun, A. T., & Fatih, B. A. L. (2020). Bilişsel Davranışçı Terapi Yönteminin Zihinsel Engelli Çocukların Zihin Kuramı Becerisine Etkisinin İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(28), 1200-1222.
- Yılmaz, T., Karas, H., & Tan, D. (2019). Erişkin dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunda zihin kuramı, dürtüsellik ve bilişsel işlevler arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi-Anatolian Journal Of Psychiatry*.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice*, 41(2), 64-70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2
- Zupic, I. ve Cater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472. doi:10.1177/1094428114562629